KULTUR STYRELSEN

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

GRØNNEGADE 9, PRÆSTØ

VORDINGBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	23.02.2011
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Grønnegade 9, 4720 Præstø
Betegnelse:	Grønnegade 9 , Præstø
Fredningsår:	1982
Omfang:	*Forhuset (1859)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Bygningen ligger i husrækken i Grønnegade, der støder op til byens torv. Bag forhuset findes en lille gårdhave med sidehus og baghus, (som ikke er fredet).

Forhuset er en grundmuret, toetagers bygning med teglhængt heltag. Over en sort sokkel er murværket malet i en lys brun nuance. Murværkets mange detaljer er alle hvidmalede. Gesimsen er profileret og trukket i puds. Facaden har seks fag, alle optaget af ældre vinduer med hvide rammer, blå karme, og murede stik. I underetagens vestlige fag findes en tofløjede fyldingsdør med overvindue. Gårdsiden har sort sokkel og lyserødt, malet murværk, afsluttet af en muret gesims med tandsnit. Gårdsiden har to ældre døre ellers findes her nyere termovinduer. Alt træværk er malet lyseblå. I tagryggen findes en skorstenspibe i røde tegl, samt flere støbejerns vinduer.

Bygningen er i dag indrettet til to ejerlejligheder på hver etage. Inden for hoveddøren er et fælles trapperum med en ældre trappe og en gennemgang til gården. Lejlighederne har overvejende nyere overflader, dog findes flere ældre bygningsdele bevaret i form af trægulve, bindingsværk, få synlige bjælker i loftet og fyldingsdøre. Lejligheden på første sal har brugsret til det delvist udnyttet loft.

BYGNINGSHISTORIE

Arbejdsmand Jens Jørgensen opførte i 1822 forhuset på seks fag i bindingsværk, indrettet til beboelse for to familier. I 1851 opførte snedkermester Jørgen Jensen det endnu stående baghus som værksted og i 1859 omsatte han forhuset i gundmur samtidig med, at det fik tilføjet en ekstra etage. Det grundmurede sidehus i to etager er opført i 1892. Baghuset er siden omdannet til beboelse.

KILDER

Kilde Gamle huse i Præstø, Fredningsstyrelsen og Præstø Kommune, 1979

MILJØMÆSSIG VÆRDI

De miljømæssige værdier knytter sig til den centrale beliggenhed tæt på torvet. Gadens og Torvets belægning af brosten giver en autentisk atmosfære, og samler de mange omkringliggende byhuse til et homogent og traditionelt miljø.

Baggården står i kontrast til det åbne gaderum. Afgrænsningen af sidehuse og baghus danner et intimt, lukket og fredfyldt uderum, med pigstensbelægning. Gaden og gården er forbundet af en smal sti mellem forhusets og nabohusets gavl. Stiens smalle rum er med til at understrege de to rum der dannes ved gaden og gården.

KULTURHISTORISK VÆRDI

De kulturhistoriske værdier knytter sig til det gennemgående trapperum, der i stuetagen forbinder hoveddør og havedør. Bag trappen er bevaret den tidligere opdeling af to små rum, der førhen var to toiletter. I stueetagens lejlighed ses spor og markeringer af det tidligere ildsted.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Bygningens arkitektoniske værdier ses først og fremmest i facadens detaljemættede murværk, der ved hvidmalingen træder frem i facaden. De to etager adskilles af en flad, muret kordongesims, der lagdeler bygningens højde og styrker proportioneringen. Facaden har en klar rytmisk takt af ens vinduer, der alle er bundet sammen af små savsnitsfriser. En let hierarkisk opdeling mellem etagerne opstår ved underetagens ekstra udsmykning med fordakninger over vinduerne. Ligeledes er der hierarki ved den gennemgående, profilerede gesims med tandsnit, der på facaden er af volutsvungne konsoller, mens den er mere enkel mod gårdsiden. Endvidere indeholder hoveddøren med de mange fyldinger og det fredspringende overvindue mange arkitektoniske detaljer.

Indvendigt findes arkitektoniske detaljer omkring de bevarede døre med diamantfyldinger, trappen med detaljerede balustre samt til de profilerede vindueskarmene.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til facaden og det ubrudte tag, de mange murede detaljer, samt de ældre vinduer på facaden og den rigt dekorerede hoveddør.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den delvist bevarede grundplan med gennemgående trapperum og tidligere toiletter. Hertil kommer de ældre trægulve, døre og vindueskarme.

ANBEFALINGER

Det anbefales:
- at facaden renses for plastikmaling og kalkes. I den forbindelse bør der også foretages en farvearkæologisk undersøgelse, der kan påvise bygningens oprindelige farver.
- at termovinduerne på bagsiden udskiftes til vinduer der stilmæssigt, arkitektonisk og materialemæssigt passer bedre til resten af bygningen.